

Is tekst niet leesbaar [...klik hier...](#)

februari 2016

Beste lezer,

Hieronder actuele ontwikkelingen op het terrein van het gezondheidsrecht. Aan de orde komt:

- a) het door bestuurders bevorderen van de integriteit van hun zorgorganisaties;
- b) de betekenis van mensenrechten voor ouderen in verpleeghuizen;
- c) brandveiligheid binnen zorginstellingen en het adviesrecht van de cliëntenraad;
- d) wijziging Zorgbrede Governancecode;
- e) wijziging Wet bescherming persoonsgegevens.

Dank voor de reacties op eerdere nieuwsbrieven. Reacties en suggesties zijn altijd welkom. Mocht u behoefte hebben aan meer informatie of aan ondersteuning, aarzel niet om contact met mij op te nemen.

Vriendelijke groet,
Working Sunrise Consultancy B.V.

Henry

Telefoon: 06 5315 3456

Email: info@workingsunriseconsultancy.nl

Website: www.workingsunriseconsultancy.nl

Working Sunrise Consultancy

Nieuwsbrief
Working Sunrise Consultancy
Juridisch | Compliance | Consultancy

Februari 2016

Integriteit in zorgorganisaties: mogelijkheden voor bestuurders

Het Centrum voor Ethiek en Gezondheid (CEG) heeft onlangs het signalement 'Integriteit in zorgorganisaties: perspectieven van bestuurders' aangeboden aan de minister van VW&S. Het signalement onderzoekt de mogelijkheden die bestuurders hebben om integriteit binnen zorgorganisaties te bevorderen,

en geeft de grenzen aan waar ze tegen aanlopen.

Het signalement concludeert dat er geen eenduidige definitie van het begrip integriteit bestaat. Dit draagt bij aan twee tweevuilen die bestaan bij het gebruik van het begrip. De eerste valkuil is dat het begrip zo breed wordt gehanteerd dat het (nauwelijks) betekenis heeft. De tweede valkuil is dat het begrip wordt versmald zodat het wordt gezien als het tegengestelde van fraude of als het volgen van de regels, waardoor de betekenis van integriteit als deugdzaam handelen verloren gaat. Het CEG definieert integriteit als 'een gelaagde persoonlijke eigenschap met vier componenten: betrouwbaarheid, deugdzaamheid, authenticiteit en reflectie'.

Interessant is dat de geïnterviewde bestuurders aangeven dat integriteit in zorgorganisaties regelmatig onder druk komt te staan. Dit in de zin van: botsende belangen en verwachtingen, omgaan met fouten, beloning van bestuurders, perverse systeemprikkels en groepsdruk. In de eerste drie situaties komt integriteit onder druk te staan doordat niet duidelijk is wat de integere handelswijze is. In de laatste twee situaties bestaan heldere normen of regels over wat een integere handelswijze is, maar bestaat de verleiding hiervan af te wijken. Bij het bespreken van de situaties viel op dat integriteit een moreel beladen begrip is.

Ondanks dat niet steeds duidelijk is wat integer handelen specifiek inhoudt, neemt de maatschappelijk veroordeling van niet integer handelen toe. De angst om beticht te worden van niet integer handelen maakt dat bestuurders terughoudend zijn om openlijk over dilemma's en belangenafwegingen te spreken. Bestuurders zijn genuanceerd over hun invloed op de integriteit van hun organisatie. Zorgorganisaties proberen integriteit te bevorderen door rules based en values based benaderingen, waarbij de voorkeur uitgaat naar values based benaderingen. Bestuurders wijzen erop dat dit hen in een 'ongemakkelijke spagaat brengt' omdat tegelijkertijd zij door toezichthouders, zorgverzekeraars en in het publieke debat afgerekend worden op controle en regels.

Het is jammer dat in het signalement CEG niet verder ingaat op deze 'ongemakkelijke spagaat' waarin bestuurders zich bevinden. Om de transitie in de zorg te laten slagen moeten bestuurders vertrouwen op het moreel kompas van hun organisatie. Integriteit speelt een belangrijke rol. Het is de kunst om de systeemwereld van controle en regels met dit moreel kompas te verbinden; het louter bieden van weerstand tegen controles is niet effectief. Verbinding ontstaat – voor een belangrijk deel – door te sturen op vertrouwen en het inzetten van soft controls.

[CEG: integriteit in zorgorganisaties](#)

De Cliënt Centraal: de betekenis van mensenrechten voor ouderen in verpleeghuizen

Het College voor de Rechten van de Mens

De Inspectie voor de Gezondheidszorg meldde in 2014 risico's voor de levering van goede zorg aan cliënten van verpleeghuizen. Dit vormde aanleiding voor het College voor de Rechten van de Mens om hier aandacht aan te besteden. Dit heeft geresulteerd in het rapport "De cliënt centraal: de betekenis van mensenrechten voor ouderen in verpleeghuizen" dat in februari 2016 is verschenen. Het benadrukken van de mensenrechten van deze ouderen is nieuw binnen de sector, maar past goed in het tendens om de individuele rechten van cliënten centraal te stellen. Volgens het College worden de autonomie van de cliënt en zijn waardigheid worden daardoor bevorderd. Autonomie ligt ten grondslag aan alle mensenrechtennormen en speelt een rol bij de uitleg van die normen. Als cliënten niet in staat zijn weloverwogen beslissingen te nemen dan moeten zij daarin worden ondersteund. Er moet zoveel mogelijk worden voorkomen dat zorgprofessionals de besluitvorming overnemen. Toezichthoudende organen leggen de lat hoog.

Het mensenrechtenkader

Het mensenrechtenkader voor de zorg van ouderen in verpleeghuizen wordt in het rapport uiteen gezet door de nadruk te leggen op drie aspecten van het dagelijks leven: 1) de persoonlijke verzorging, 2) het eten en drinken en 3) de daginvulling. Er zijn grote verschillen gevonden tussen deze aspecten. Een cliëntgerichte werkwijze kan bijdragen van het realiseren van de mensenrechten van cliënten in verpleeghuizen. Deze werkwijze kent uitdagingen. Het gaat met name om het ervaren tijdgebrek van professionals, het niet kennen van cliënten door deze professionals, een inflexibele organisatiestructuur en de bemoeienis van de familie die indruist tegen de wensen en behoefte van de cliënt.

Het cliëntgericht werken slaagt het beste bij de persoonlijke verzorging. De succesfactor is kennelijk de één-op-één werkwijze. Minder cliëntgericht werken wordt ervaren bij de andere twee aspecten. Dit komt omdat het bij het eten en drinken en de daginvulling vaak gaat om groepsondersteuning, waardoor er minder ruimte is voor individuele behoeften. Bij het eten en drinken kunnen cliënten niet kiezen wat en hoe laat ze eten of naast wie zij aan tafel zitten. Bij de daginvulling is er te weinig aanbod van activiteiten. Professionals geven meer aandacht voor het traditionele zorgen dan aan de ondersteuning van de daginvulling.

Drie zones

Het rapport wijst op de spanningen die kunnen ontstaan bij het afwegen van de belangen van de cliënt enerzijds en de belangen van een efficiënte bedrijfsvoering anderzijds. Het mensenrechtenkader geeft richting bij het afwegen van de verschillende belangen. Een analyse van de verschillende mensenrechten laat gradaties zien. Deze worden opgedeeld in drie zones: 1) rood, 2) oranje en 3) groen.

Rode zone: Op het recht op vrijwaring van onmenselijke behandeling en vernedering is geen enkele inbreuk toegestaan. Er is geen rechtvaardiging voor een dergelijke inbreuk. Als een inbreuk zich voordoet moet er onmiddellijk worden gehandeld.

Oranje zone: Dit is het gebied waar de waarschuwingslampen moeten aangaan, aldus het rapport. Niet elke inbreuk op bescherming van de persoonlijke levenssfeer is direct een schending. Rechtvaardigingsgronden zijn denkbaar, bijvoorbeeld de bescherming van de rechten van andere cliënten of van het personeel. Er moet sprake zijn van alertheid bij het bestuur en personeel. Is er te vaak sprake van 'code oranje' dan bestaat het gevaar van het afglijden naar 'code rood'.

Groene zone: Het gaat hier om de gedragingen of omstandigheden die bijdragen aan de preventie van inbreuken op mensenrechten. Het betreft factoren die bijdragen aan het voorkomen van inbreuken op mensenrechten.

Het rapport geeft aanbevelingen voor elk van de drie zones.

Slot

De aandacht van het College voor de Rechten van de Mens voor de mensenrechten van cliënten in verpleeghuizen onderstreept het maatschappelijke belang van dit onderwerp. Dit rapport sluit aan bij verschillende initiatieven. De overheid heeft een plan van aanpak 'Waardigheid en trots' in werking gesteld. De sector zelf onderneemt ook actie. Onlangs publiceerde de brancheorganisatie Actiz het visiedocument 'Ruimte voor welbevinden'.

[De Cliënt Centraal: rapport over mensenrechten voor ouderen in verzorgingshuizen](#)

Brandveiligheid zorginstelling: wijzigen frequentie onderzoek brandveiligheid, verwaard adviesplicht

Naar aanleiding van ernstige incidenten zijn er voor de brandveiligheid van verpleeg- en verzorgingshuizen strengere eisen gesteld en geworden deze scherper gecontroleerd. Dit geeft zorginstellingen aanleiding om kritisch te kijken naar hun eigen brandveiligheid.

Een zorginstelling heeft de brandveiligheid van zijn locaties onderzocht. Bij een van de locaties (verpleging en verzorging) wordt duidelijk dat deze niet meer voldoet aan de aangescherpte brandveiligheidseisen. Er wordt besloten om een groep bewoners met een hoge zorg-zwaarte indicatie met spoed te verhuizen. Met de uitvoering van dit besluit wordt al gestart voordat de cliëntenraad hierover heeft geadviseerd. De cliëntenraad roept de nietigheid van het besluit in.

De Landelijke Commissie van Vertrouwenslieden (LCvV: een beroepsinstantie ingevolge de Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen) oordeelt dat wanneer een zorginstelling overgaat tot het meer frequent en/of onder aangescherpte normering uitvoeren van brandveiligheidsonderzoek, dit kan worden aangemerkt als wijziging in het veiligheidsbeleid van de instelling. Ingevolge artikel 3, lid 1, sub i Wmcz dienen cliëntenraden hierover te worden geïnformeerd en kan dit worden aangemerkt als onderwerp van verzaamd advies. De zorginstelling is tekortgeschoten in de informatieverstrekking hieromtrent en heeft de adviesprocedure niet conform de Wmcz gevolgd.

Gezien de omstandigheden van het geval vindt de LCvV het besluit van de zorginstelling om een groep kwetsbare cliënten voortvarend over te plaatsen wel begrijpelijk en noodzakelijk. Het inroepen van de nietigheid van dat besluit door de cliëntenraad vindt de LCvV - alhoewel formeel wettelijk wel mogelijk - op inhoudelijke gronden niet redelijk.

[Landelijke Commissie van Vertrouwenslieden, 30 december 2015](#)

[Zorgbrede Governancecode](#)

Begin februari 2016 hebben de Brancheorganisaties Zorg (BoZ: ActiZ, GGZ Nederland, NFU, NVZ en VGN) met de Tweede Kamer gesproken over het verantwoorden van declaraties van zorgbestuurders. De aanleiding hiervan kwam door berichten hierover in de media. BoZ heeft hierover een position paper opgesteld. Vanzelfsprekend wordt geacht dat declaraties altijd passend dienen te zijn in het licht van de maatschappelijke verantwoordelijkheid van de zorgorganisatie. Ook voor onkostenvergoedingen geldt dat het moet gaan om een doelmatige en doeltreffende aanwending van zorgmiddelen. Dit hoort gepaard te gaan met een passende verantwoording en transparantie.

BoZ stelt zich op het standpunt dat het debat over verantwoording van declaraties een onderdeel is van een breder debat, namelijk over de toekomst van de governance in de zorg. In dat verband hebben de besturen van de brancheorganisaties in de zorg in december 2015 besloten om de Zorgbrede Governancecode te herijken en stevig te vernieuwen. Transparantie en bijdragen aan maatschappelijk vertrouwen zijn daarbij leidende principes. Over declaraties werd besloten om een specifieke regeling op te nemen in de nieuwe governancecode die in 2016 tot stand moet komen.

[Position Paper Brancheorganisaties Zorg verantwoording declaraties zorgbestuurders](#)

[Wijziging Wet bescherming persoonsgegevens per 1 januari 2016](#)

Sinds 2001 biedt de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) bescherming van de privacy van persoonsgegevens. Met ingang van 1 januari 2016 is de Wbp op belangrijke punten gewijzigd. De veranderingen dwingen organisaties om aantoonbaar zorgvuldig om te gaan met persoonsgegevens. De belangrijkste wijzigingen:

- meldplicht voor datalekken: indien persoonsgegevens worden geraadpleegd door onbevoegden (datalek) moet dit direct (binnen 72 uur) worden gemeld aan de toezichthouder. Een datalek kan ontstaan door een hackersaanval, maar ook door het verlies van een USB stick, laptop of het verkeerd versturen van e-mailberichten. De melding aan de toezichthouder bevat veel gedetailleerde informatie om een beeld te kunnen vormen van de ernst van de schending;

- vergroting van de boetebevoegdheid van de toezichthouder: vanaf 2016 kan de toezichthouder aanzienlijke hogere boetes opleggen bij schending van de privacy. De maximale boete bedraagt € 820.000 of 10% van de jaaromzet van de organisatie.

Met ingang van 2016 is ook de naam van de toezichthouder gewijzigd. De College Bescherming Persoonsgegevens (CBP) heet voortaan "Autoriteit Persoonsgegevens".

[Rijksoverheid: meldplicht datalekken en uitbreiding boetebevoegdheid](#)

Working Sunrise Consultancy

Contact

Working Sunrise Consultancy B.V.
mr. Henry Goverde
Juridisch | Compliance | Interim Management

Rauwbrakenweg 1 b
5056 EJ Berkel-Enschot
Telefoon: 06 5315 3456

Email: info@workingsunriseconsultancy.nl

Web: www.workingsunriseconsultancy.nl

Ondanks dat de totstandkoming van deze uitgave gebeurt met de grootst mogelijke zorgvuldigheid, is het mogelijk dat informatie na verloop van tijd is verouderd of niet meer juist. Dit kan vanwege (aanpassing van) regelgeving die bekend is geworden ná het opmaken van deze uitgave. Voor toepassing in individuele gevallen, contact opnemen.